

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา โครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินและรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเพื่อนำรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มาเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่น ๆ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประธานคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และอำนาจการ ผู้อำนวยการส่วนประสานพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชุมชนเข้มแข็ง เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จ.ขอนแก่น และสมาชิกในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เป็นผู้นำครอบครัว รวมประชากรทั้งหมด 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยครอบคลุมถึงเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาแล้วนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ภาระหนี้สิน การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด และแบบสอบถามได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของ Cronbach ก่อนเก็บข้อมูลจริง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคม SPSS (Statistical Package for The Social Science) จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแต่ละประเด็นสรุปภาพรวมได้ดังนี้

การศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่คือ เพศหญิง ร้อยละ 68.4 และเพศชาย ร้อยละ 31.6 สำหรับอายุของกลุ่มประชากร พบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 33.3 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา คือ ร้อยละ 25.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และร้อยละ 22.6 มีอายุมากกว่า 31-40 ปี

ผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด เนื่องจากสมาชิกในชุมชนทุกคนย่อมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับชุมชนของตน ไม่ว่าจะการร่วมเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชน ในส่วนของความเห็นเกี่ยวกับขนาดของชุมชนสามารถอธิบายได้ว่าขนาดของชุมชน ไม่เป็นปัญหาในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง หรือการดูแลความปลอดภัยในชุมชนจากปัญหาสังคมต่าง ๆ ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือชุมชนจะเล็กหรือใหญ่ไม่เป็นปัญหาในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง รองลงมาพื้นที่ในชุมชนของท่านสามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวก และ คือ ชุมชนขนาดเล็กย่อมจะคล่องตัวในการประสานงานได้ดีกว่าชุมชนขนาดใหญ่ และความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

สำหรับรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ได้แก่ ควรส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพโดยสุจริต ควรส่งเสริมสมาชิกให้มาร่วมทำกิจกรรมโดยสม่ำเสมอ ต้องจัดการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ซึ่งทำให้ชุมชนและสมาชิกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต้องเฝ้าระวัง ดูแล มิให้เกิดปัญหาอาชญากรรมพื้นฐาน เช่น การทะเลาะวิวาท การลักทรัพย์ และปัญหาการแพร่ขยายยาเสพติดโดยเด็ดขาด และต้องส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และพัฒนาไปตามความต้องการของสมาชิก

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้ชุมชนอย่างเพียงพอ ให้ความสำคัญแก่ชุมชนในด้านสร้างความรู้ความเข้าใจ และการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุนของชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ในด้านต่าง ๆ และให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเป็นต้นแบบของชุมชนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้การขยายตัวของชุมชนเข้มแข็ง ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว และมี

ประสิทธิภาพ ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนต้องมีความเสียสละในการ
อุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม สมาชิกในชุมชนต้องมีความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน และชุมชน
ต้องจัดให้มีการศึกษาและดูงานอย่างสม่ำเสมอ